

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 8. novembra 2021. godine
Br. ref.:RK 1885/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI92/21

Podnosilac

Fadil Ponošeci

Ocena ustavnosti

Rešenja Žalbenog veća Posebne Komore Vrhovnog Suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku Agenciju za Privatizaciju, AC-I-19-0146-A001, od 14. januara 2021. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Fadil Ponošeci (u daljem tekstu: Podnosilac zahteva), sa mestom stanovanja u Đakovici.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost Rešenja AC-I-19-0146-A001 žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda (u daljem tekstu: žalbeno veće), od 14. januara 2021. godine, za pitanja koja se odnose na Kosovsku Agenciju za Privatizaciju (u daljem tekstu: KAP).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti osporenog Rešenja žalbenog veća, za koje se tvrdi da je podnosiocu zahteva povredilo njegova prava koja su zagarantovana članovima: 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 32 [Pravo na pravno sredstvo] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), a u vezi sa članovima 6 i 13 Evropske Konvencije o Ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLjP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o Radu).

Postupak pred Ustavnim Sudom

5. Dana 11. maja 2021. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev putem pošte kojeg je Ustavni Sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) primio dana 14. maja 2021. godine.
6. Dana 17. maja 2021. godine, na osnovu stava 5. člana 114. [Sastav i mandat Ustavnog suda] Ustava i pravila 12 (Izbor predsednika i zamenika predsednika) Poslovnika, sudija Gresa Caka-Nimani je izabrana za predsednicu Ustavnog suda. Na osnovu stava 4 pravila 12 Poslovnika i odluke Suda KK-SP 71-2/21 utvrđeno je da će sudija Gresa Caka-Nimani preuzeti funkciju predsednice Suda nakon isteka mandata aktuelne predsednice Suda Arte Rama-Hajrizi, 26. juna 2021. godine.
7. Dana 18. maja 2021. godine, predsednica Suda Arta Rama-Hajrizi, je imenovala sudiju Safeta Hoxhu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërzhaliu-Krasniqi (predsedavajući), Bajram Ljatifi i Radomir Laban (članovi).
8. Dana 20. maja 2021. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva KI92/21, i od istog je zatražio da popuni i obrazac zahteva kao i da priloži Rešenje C-IV-14-1167 Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: PKVS) kao i druga dodatna dokumenta. Istog tog dana, u skladu sa zakonom, obaveštena je i PKVS.
9. Dana 9. juna 2021. godine, podnosilac zahteva je pred Sudom podneo popunjeni obrazac zahteva, kome nije priložio Rešenje C-IV-14-1167 PKVS-a.

10. Dana 26. juna 2021. godine, na osnovu stava 4, pravila 12 Poslovnika i odluke Suda KK-SP 71-2/21, sudija Gresa Caka-Nimani je preuzela dužnost predsednice Suda, dok je na osnovu tačke 1.1 stava 1, člana 8. (Istek mandata sudije) Zakona, predsednica Arta Rama-Hajrizi okončala mandat predsednice i sudije Ustavnog suda.
11. Dana 21. oktobra 2021. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je predložilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Zahtev podnosioca zahteva se tiče jednog zahteva za nadoknadu štete u sumi od 18.143,19 evra, podnet protiv KAP-a, kao administratora društvenog preduzeća DP. Agimi-Đakovica, koje je bilo u postupku likvidacije od strane KAP-a.
13. Dana 12. februara 2014. godine Organa likvidaciju je, u odluci PEJo95-0001., odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva za nadoknadu materijalne štete u monetarnoj vrednosti od 18.143,19 evra.
14. Dana 27. februara 2014. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu PKVS-u protiv odluke Organa za likvidaciju od 12. februara 2014. godine, gde je tražio da se poništi navedena odluka kao i da se usvoji zahtev za nadoknadu štete u gore navedenoj sumi.
15. Dana 24. aprila 2019. godine, PKVS je od podnosioca zahteva zatražila da plati sudsku taksu u roku od 15 dana od dana prijema opomene, u suprotnom će se njegova žalba smatrati povučenom.
16. Dana 4. i 22. maja 2019. godine, PKVS je pokušao ponovo da pošalje podnosiocu zahteva sudsku opomenu u vezi sa plaćanjem takse, međutim poštanska služba je ustanovila da je kuća za koju je navedena adresa bila prodana kao i da je podnosilac zahteva promenio mesto stanovanja.
17. Dana 31. maja do 7. juna 2019. godine, PKVS je, u skladu sa zakonom, objavio sudsku opomenu na oglasnoj tabli i ovom prilikom je PKVS smatrao da podnosilac zahteva nije izrazio interes za svoje pitanje, i samim tim se za njegovu žalbu smatra da je povučena.
18. Dana 15. jula 2019. godine, prvi stepen PKVS-a je doneo Rešenje C-IV-14-1187, po kojem se žalba podnosioca zahteva smatrala povučenom, uz obrazloženje da sudska taksa nije bila plaćena u zatraženom vremenskom roku, uprkos opomenama da se to učini.
19. Dana 21. avgusta 2019. godine, podnosilac zahteva je uložio Žalbu žalbenom veću, a protiv Rešenja od 15. jula 2019. godine, prvog stepena PKVS-a, sa tvrdnjama da mu je povređeno pravo na pristup pravdi, zagarantovano EKLJP-om, jer sudsku opomenu za plaćanje takse nije primio ni on niti neko od njegove porodice. Na osnovu spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva priznao činjenicu da je promenio mesto stanovanja.

20. Dana 23. novembra 2020. godine, PKVS je poslao žalbu podnosioca zahteva u KAP, kao zainteresovanoj strani, a da bi ista podnela svoj odgovor, i koje je, u svom odgovoru, protiv žalbe podnosioca zahteva, zatražila da se žalba odbije kao neosnovana i da se rešenje prvog stepena PKVS-a od 15. jula 2019. godine, potvrdi kao pravično i zasnovano na zakonu.
21. Dana 14. januara 2021. godine, žalbeno veće je donelo Rešenje AC-I-19-0146-A001, u kojem je odbijena žalba podnosioca zahteva, podneta protiv Rešenja prvostepenog rešenja PKVS-a dana 15. jula 2019. godine, sa obrazloženjem da je podnosilac zahteva priznao da je promenio mesto stanovanja, ali da on ipak nije obavestio sud u vezi sa tim, stoga je PKVS, u skladu sa zakonskim odredbama koje su na snazi, pokušala da uspostavi komunikaciju sa podnosiocem zahteva, ali takvo što nije bilo moguće, zato što je promenjeno mesto stanovanja.

Navodi podnosioca zahteva

22. Podnosilac zahteva tvrdi da osporeno rešenje žalbenog veća kao i prvostepeno rešenje PKVS-a od 15. jula 2019. godine, povređuje njegova prava koja su zagarantovana članovima 31 i 32 Ustava, kao i članovima 6 i 13 EKLjP-a.
23. Podnosilac zahteva tvrdi da se njegova tužba na nepravičan način smatrala kao da je povučena od strane PKVS-a, samo zbog toga što nije plaćena sudska taksa. Podnosilac zahteva je dalje tvrdio da je pred PKVS-om bio zastupljen od strane ovlašćenog zastupnika i u slučaju da nisu mogli da nađu njegovu adresu, sud je imao mogućnosti da sudsku opomenu pošalje njegovom ovlašćenom zastupniku, a na osnovu podataka u spisima predmeta.
24. Podnosilac zahteva, izuzev ovoga, tvrdi da je u njegovom slučaju pogrešno primenjen zakon na snazi, jer, po njegovim navodima, pitanje zastarelosti je bilo regulisano članom 371 (rok od 5 godina) Zakona o Obligacionim Odnosima, pre 22. marta 1989. godine, zakona koji je u skladu sa Pravilnikom UNMIK-a, jer nije bio diskriminatoran i kao takav se treba primenjivati. U tom smislu, podnosilac zahteva navodi da član 34 zakona o izmenama i dopunama ZOO-a br. 31/93 od 18. juna 1993. godine, koji je stupio na snagu dana 25. juna 1993. godine, reguliše drugačije pitanje zastarelosti, za razliku od onog pre 22. marta 1989. godine, koji je bio zakon koji se primenjuje na Kosovu.
25. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da se izbegnu ove nepravilnosti, proizvoljne povrede, time što će se poništiti kao neustavne odluke PKVS-a.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*

[...]

Član 32 **[Pravo na pravno sredstvo]**

Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6 **(Pravo na pravično suđenje)**

1. *Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti sa celog ili sa dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde .*

[...]

Član 13 **(Pravo na delotvorni pravni lek)**

“Svako čija su prava i slobode, priznata ovom konvencijom, narušena ima pravo na pravni lek pred nacionalnim vlastima, čak i onda kada su povredu ovih prava i sloboda učinila lica u vršenju svoje službene dužnosti.”

Zakon br. 03/L-006 o parničnom postupku

Član 116 **[Promena adrese]**

116.1 Ukoliko stranka ili njen zastupnik , tokom trajanja postupka ili pre nego što se završi rok od šest meseci nakon okončanja postupka konačnom odlukom, promene adresu na kojoj se vrši dostava dopisa imaju zadatak da o tome obaveste odmah sud.

116.2 Ukoliko protiv konačne odluke u okviru roka iz stava 1. ovog člana se podnosi revizija , takav rok traje dok ne prođu šest meseci od predaje odluke donete prema reviziji, kojom se revizija odbacuje, odbija ili se odluka pobijena revizijom promeni.

116.3 Ukoliko se protiv konačne odluke pre nego što prođe rok iz stava 1 ovog člana , podnese predlog za obnovu postupka , takav se rok produžava dok ne prođe šestomesečni rok nakon donošenja konačne odluke na obnovljenom postupku, protiv koje se nije podnela žalba , odnosno od prolaska šestomesečnog roka od dana kada je stranki dostavljena drugostepena odluka.

116.4 Ukoliko na postupku prema sredstvu vanrednog pobijanja se poništi konačna odluka i stvar se vrati na ponovno suđenje, smatraće se da rok iz stava 1 ovog člana nije ni počeo da teče.

116.5 Ukoliko stranka ili njen zastupnik ne obaveste odmah sud o promeni adrese , sud će narediti da se dalja dostava dopisa vrši objavljivanjem dopisa na oglasnoj tabli suda. Ovaj način komuniciranja se vrši dok stranka ili njen zastupnik ne obaveste sud o njihovoj novoj adresi.

116.6 Saopštenje iz stava 5 ovog člana se smatra izvršenim nakon protoka sedam dana od dana objavljivanja na oglasnoj tabli suda.

116.7 Ukoliko zastupnik za prijem dopisa promeni adresu do protoka rokova iz stava 1-3 ovog člana , a o tome ne obavesti sud, onda sud na trošak stranke, joj odredi zastupnika za prijem dopisa putem kojeg će joj se dostavljati dopisi, dok stranka ne obavesti da je odredila novog zastupnika sa punomoćjem.

Zakon br. 06/L-086 o Specijalnoj komori Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju

Član 35 Pokretanje postupka

1. Potraživanje ili tužbeni zahtev se podnosi Specijalnoj komori u pisanom obliku.

2. Potraživanje ili tužbeni zahtev mora da sadrži:

2.1. ime i adresu potražioca.

2.2. ime i adresu za uručivanje pismena advokatu koji zastupa potražioca, ako ga ima;

2.3. u zavisnosti od zahteva u skladu sa stavom 2 člana 25 ovog Zakona, ime (na) i adresu (e) tužene strane (a);

2.4. predmet spora i sve materijalne činjenice koje se odnose na potraživanje ili tužbeni zahtev, osnov za primarnu nadležnost Specijalne komore za odnosno potraživanje ili tužbeni zahtev, pravne argumente na kojima se zasniva tužbeni zahtev i spisak dokaza koje tužilac namerava da podnese;

2.5. u slučaju potraživanja novčane odštete inventar štete u kom su prikazani priroda gubitka ili štete, iznos novca koji se potražuje za svaku kategoriju gubitka ili štete i dokaz koji će biti ponuđen da potkrepi navode o tom gubitku ili šteti; i

2.6. tamo gde se traži nenovčana nadoknada, potražilac navodi prirodu takvog potraživanja uzimajući u obzir odredbe člana 10 Zakona o Specijalnoj komori. Potražilac takođe navodi iznos novčane naknade

(prilažući spisak štete neophodan u skladu sa podstav 2.5 ovoga člana), koju traži u slučaju da Specijalno veće utvrdi da ne može ili neće dodeliti takvu nenovčanu naknadu.

Prihvatljivost zahteva

26. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom o Radu.
27. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, u vezi sa stavom 4, člana 21 [Opšta načela] Ustava, koji propisuju:

Član 113 [Jurisdikcija i ovlašćene strane]

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

[...]

28. Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su dalje propisani u Zakonu, odnosno u članovima 47, 48 i 49 Zakona, koji propisuju:

Član 47 [Indivídualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

Član 48 [Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”

Član 49 [Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta...”

29. Što se tiče ispunjenja gore navedenih uslova prihvatljivosti, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koji osporava akt jednog javnog organa, odnosno Rešenje žalbenog veća AC-I-19-0146-A001 od 14. januara 2021. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva koja su propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio osnovna prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređena u skladu sa članom 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u roku koji je određen članom 49. Zakona.
30. Međutim, Sud takođe uzima u obzir i zahteve iz pravila 39 [Kriterijum o prihvatljivosti], odnosno stava (2) Poslovnika o Radu, koji propisuje da:

Pravilo 39
[Kriterijum o prihvatljivosti]

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju.”

31. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četvrtog stepena“; (ii) navodi kategorisani „odsustvom očigledne ili evidentne povrede“; (iii) navodi koji su „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“; i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi. Ovaj koncept neprihvatljivosti na osnovu nekog zahteva koji je ocenjen kao „očigledno neosnovan“, kao i karakteristika četiri kategorije navoda koje su navedene iznad a koje su ocenjene kao „očigledno neosnovane“, razvijenih kroz sudsku praksu ESLJP-a, Sud je prisvojio i u svojoj sudskoj praksi, na slučajeve KI40/20 sa podnosiocem zahteva Sadik Gashi, Rešenje o neprihvatljivosti od 20. januara 2021. godine; KI163/18, sa podnosiocem zahteva *Kujtim Lleshi*, Rešenje o neprihvatljivosti od 24. juna 2021. godine; i KI172/21, sa podnosiocem zahteva *Xhevdet Metaj*, Rešenje o neprihvatljivosti od 12. aprila 2021. godine).
32. Sud podseća da se slučaj koji je pred nama tiče zahteva za kompenzaciju štete, koji je podnet protiv KAP-a, kao administratora društvenog preduzeća DP. Agimi-Đakovica, koje je bilo u postupku likvidacije. Ovaj zahtev podnosioca zahteva je bio odbijen od strane organa za likvidaciju kao neosnovan, a protiv toga je podnosilac zahteva uložio žalbu pred PKVS-om. PKVS je prvenstveno zatražio od podnosioca zahteva da plati sudsku taksu, u roku od 15 dana od dana prijema opomene, a u suprotnom će se njegova žalba smatrati kao da je povučena. Pokušano je još dva puta da se sudska opomena u vezi sa plaćanjem takse pošalje, ali je poštanska služba utvrdila da je kuća za koju je data adresa bila prodana i da je podnosilac zahteva promenio mesto stanovanja. Zbog ovog razloga, PKVS je postavio ovu sudsku opomenu i na oglasnoj tabli. Nakon isteka zakonskog roka od objavljivanja sudske opomene, PVS je u rešenju C-IV-

14-1167, smatrala da podnosilac zahteva nije izrazio interes u vezi sa njegovim pitanjem, i stoga se njegova žalba smatra povučenom. Podnosilac zahteva se žalio pred žalbenim veće, a protiv prvostepenog rešenja PKVS-a, kojom prilikom j žalbeno veće ponovo putem rešenja AC-I-19-0146-A001, odbio žalbu podnosioca zahteva i potvrdio je prvostepeno rešenje PKVS-a.

33. Podnosilac zahteva pred Sudom u suštini navodi tvrdnje u vezi sa povredom njegovog ustavnog prava na "pravično suđenje", jer, po njegovim navodima, (i) nije pravično da se njegova žalba smatra povučenom samo zbog neplaćanja takse; (ii) kao i da je on imao ovlašćenog zastupnika, i zbog tog razloga se rešenje trebalo proslediti njemu.

i. Što se tiče tvrdnji u vezi sa sudskom taksom

34. Podnosilac zahteva u vezi sa ovim navodom naglašava da neplaćanje takse ne bi trebalo da bude razlog da se njegova tužba smatra povučenom od strane PKVS-a i Žalbenog veća.
35. U ovom konkretnom slučaju, Sud se poziva na relevantne delove osporenog rešenja žalbenog veća AC-I-19-0146-A001, u kojem je u vezi sa pitanjem neplaćanja sudske takse bilo naglašeno i obrazloženo sledeće:

"Prvi stepen je smatrao žalbu kao povučenu, sa obrazloženjem da i nakon upozorenja od suda, žalilac nije platio sudsku taksu. Upozorenje je pokušano da se uruči tužiocu 4. i 22. maja 2019. godine, na datu adresu od samog žalioaca, ali od poštanskog službenika je ustanovljeno da je kuća prodana i žalilac je promenio prebivalište. Shodno zakonu, ovo upozorenje je objavljeno u oglasnoj tabli suda od 31. maja do 7. juna 2019. godine, i ova komunikacija sa žaliocem od strane suda se smatra zakonitim. Sud smatra da žalilac nema interesa za ovu pravnu stvar."

Žalilac priznaje da je promenio adresu, ali smatra da su kršena njegova prava određenim međunarodnim pravnim instrumentima, jer je jasno da tu primedbu nije primio ni žalilac a ni neko od članova njegove porodice. Žalilac tvrdi da mu je ovim rešenjem onemogućilo pristup na pravdu i to, kako on smatra, je kršenje ljudskih prava zaštićenih Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i Ustavom Kosova.

Žalbeno veće smatra da je prvi stepen PKVSK-a pravilno postupio i oslanjajući se na zakonske odredbe i nije izvršio kršenje zakonskih odredbi ili sudskog postupka. Na osnovu člana 35. stav 2, ZPKVSK-a, jasno je da jedna tužba mora sadržati i adresu tužilaca. Na osnovu člana 116. ZPP-a, stranka je obavezna da obavesti sud ako je promenio adresu. Na osnovu stava 5, ovo člana, ako stranka u postupku to ne učini, onda sud objavljuje takav dopisa na oglasnu tablu suda. I sama tužilačka stranka je priznala da je promenila adresu ali da o tome nije obavestila sud. U ovom slučaju, sud je učinio ono što je bilo dostupno na osnovu gore navedenih zakonskih odredbi. Sud nije u mogućnosti a nije ni dužan da zna ako je jedna stranka promenila adresu ili ne, jer to je obaveza stranaka u postupku da obaveštavaju sud za takvu promenu.

36. Polazeći od gore navedenog, Sud primećuje da je žalbeno veće naglasilo da je dva puta pokušano da se opomena za plaćanje sudske takse uruči podnosiocu zahteva. Žalbeno veće, oslanjajući se na stav 2.1 člana 35 ZPKVSK-a naglasilo da jedna tužba treba da sadrži i adresu tužilaca, a što u ovom konkretnom slučaju a na osnovu člana 116 stav 1 ZPP-a, strana je obavezna da obavestiti sud u vezi sa eventualnom promenom adrese. Na osnovu stava 5 ovog člana, ukoliko strana u postupku ne uradi takvo obaveštenje, onda sud treba da objavi jedan takav dopis na oglasnoj tabli suda.
37. Sud podseća da je podnosilac zahteva tokom postupka koji je sproveden pred PKVS-om sam priznao da je promenio mesto stanovanja, odnosno adresu, međutim, u vezi sa tim, on nije uopšte obavestio PKVS. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da neplaćanje sudske takse ne bi trebalo da bude razlog da bi se njegova tužba kao i njegova žalba smatrale povučenim.
38. Sud naglašava da je pitanje plaćanja/neplaćanja sudske takse već pokrenuto pred Ustavnim Sudom i u nekoliko drugih slučajeva, odnosno u slučaju KI62/18, podnositeljka *Nadlije Gojani*, Rešenje o neprihvatljivosti od 27. septembra 2018. godine, i u slučaju KI78/18, podnosilac *Pashk Malota*, Rešenje o neprihvatljivosti od 27. februara 2019. godine i u slučaju KI57/19, podnositeljka *Slavica Mirić*, Rešenje o neprihvatljivosti od 12. decembra 2019. godine, i KI60/19, podnosilac zahteva *Srđan Stolić*, Rešenje o neprihvatljivosti od 1. jula 2020. godine). Za razliku od ovih slučajeva, Sud je našao povredu člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a u slučaju KI80/19, zbog toga što je podnosilac zahteva u ovom slučaju tražio produžetak roka za plaćanje sudske takse a žalbeno veće je, bez razmatranja ovog zahteva podnosioca zahteva, donelo rešenje putem kojeg se žalba smatrala povučenom (vidi slučaj Suda KI80/19, podnosilac zahteva *Radomir Dimitrijević* Presuda od 10. novembra 2020. godine, stavovi 51 i 60).
39. U vezi sa ovim, Sud takođe podseća na sudsku praksu ESLJP-a, koja je pitanja sudskih taksi tretirala u okviru prava na "*pristup pravdi*". ESLJP je u predmetu *Reuters protiv Nemačke* naglasio da član 6 stav 1 EKLJP-a osigurava da svako ima pravo da se njegov zahtev u vezi sa građanskim pravima i obavezama podnese pred sudom, međutim, "*pravo na sud*" nije apsolutno, već se povinuje dozvoljenim ograničenjima implicitno, koja mogu da budu finansijske prirode (vidi slučaj ESLJP-a *Kreuz protiv Poljske*, Presuda od 19. juna 2001. godine, stavovi 54-60). ESLJP stoga primećuje da nikada nije isključio mogućnost da interesi pravičnog sprovođenja pravde mogu da opravdaju nametanje nekakvog finansijskog ograničenja pristupa pojedinca sudu (vidi predmet ESLJP-a *Tolstoy Miloslavsky protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 13. juli 1995. godine, stav 61). U zaključku, u slučaju *Reuters protiv Nemačke*, ESLJP je utvrdio da se zahtev da se sudu plati određeni iznos ne može smatrati ograničenjem prava na pristup sudu, a što se tiče taksi koje će podnosilac predstavke platiti u ovom predmetu, nije ih smatrao prekomernim (vidi *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a *Reuters protiv Nemačke*, Odluka od 5. juna 2003. godine, stav 2).
40. Stoga, na osnovu sudske prakse ESLJP-a kao i sudske prakse suda (vidi gore navedene slučajeve), Sud smatra da se zahtev da se sudu isplati određena suma novca ne može smatrati ograničenjem ili uskraćivanjem prava pristupa sudu.

ESLJP je ustanovio ograničenje u slučajevima kada je iznos za plaćanje takse bio previsok, pa bi takvo što rezultiralo uskraćivanjem prava na pristup pravdi zagarantovanog EKLJP-om. S tim u vezi, Sud podseća da Zakon o PKVS-u, između ostalog, predviđa pravne instrumente da se, kada podnosilac zahteva ispuní postavljene kriterijume, oslobodi plaćanja sudskih taksi, nakon što je primio sudsku opomenu od instanci PKVS-a.

41. Sud je, u okolnostima ovog slučaja, primetio da nije bilo moguće utvrditi spremnost podnosioca da plati ili odbije da plati sudsku taksu, a da PKVS nije uspela da uspostavi redovnu komunikaciju sa podnosiocem zahteva, zbog toga što je došlo do promene prebivališta sa njegove strane. Sud naglašava da se u ovakvoj situaciji bavimo ispunjenjem zakonskih kriterijuma koji su preduslov za efikasno razmatranje žalbi, kao što je obaveza tačnog označavanja adrese stanovanja, ili u slučajevima promene adrese stanovanja da na vreme obavesti sud, kao mogućnost za uspostavljanje redovne komunikacije između suda i podnosioca predstavke.
42. Pored toga, Sud smatra da je zaključak žalbenog veća u vezi sa odbijanjem, kao neosnovane, tvrdnje podnosioca zahteva koja se tiče povrede prava na "pristup pravdi", koje je zagarantovano članom 31 Ustava i članom 6 stav 1 EKLJP-a, donet nakon pažljivog i sveukupnog razmatranja žalbe po ovim osnovama, naglašavajući u zaključku da je prvostepeno rešenje PKVS-a bilo pravično i zasnovano na zakonu, a zbog razloga koji su tu navedeni.
43. Samim tim, na osnovu gore navedenog, Sud ovu tvrdnju podnosioca zahteva smatra kao (ii) tvrdnje koje se karakterizuju "*odsustvom očigledne ili evidentne povrede*" i sledstveno tome, iste smatra očigledno neosnovanim po ustavnim osnovama.

ii. Što se tiče navoda u vezi sa obaveštenjem zastupnika podnosioca zahteva u vezi sa taksom i drugi navodi

44. S tim u vezi, Sud podseća da na osnovu sudske prakse ESLJP-a, kao i sudske prakse Suda, Sud proglašava zahtev neprihvatljivim kao očigledno neosnovan kada su navodi "*nepotkrepljeni ili neobrazloženi*" ii kada se ispuní jedan od dva karakteristična uslova, i to:
 - a) kada podnosilac zahteva jednostavno navede jednu ili više odredaba Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pritom na koji su način one prekršene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti predmeta to sasvim očigledno (vidi: u tom smislu, predmet ESLJP-a *Trofimchuk protiv Ukrajine* (odluka) br. 4241/03 od 31. maja 2005. godine, vidi, takođe, *Baillard protiv Francuske* (odluka) br. 6032/04 od 25. septembra 2008. godine);
 - b) kada podnosilac zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkrepio svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (na primer, ako zatvorske vlasti odbiju da predoče Sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč) ili ako Sud sam ne odluči drugačije (vidi slučaj

KI166/20, podnosilac *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 43).

45. Sud primećuje da podnosilac zahteva povezuje svoje navodne povrede njegovog prava na pravično suđenje sa činjenicom da je, po njegovim navodima, PKVS trebao da obavesti njegovog ovlašćenog zastupnika u vezi sa sadržajem naloga za plaćanje takse. S tim u vezi, Sud prvenstveno primećuje da se u Rešenju AC-I-14-0002, ne navodi da je podnosilac zahteva imao ovlašćenog zastupnika, a, sa druge strane, u vezi sa prvostepenim rešenjem PKVS-a C-IV-14-1167, podnosilac zahteva nije pridružio isto kao materijalni dokaz, kako je to i zatraženo od strane Suda u dopisu od 21. maja 2021. godine, iz kojeg bi se moglo utvrditi da li je u spisima predmeta bila navedena njegova adresa ili adresa zastupnika kao adresa za komunikaciju sa sudom. Stoga, u ovom slučaju teret odgovornosti pada na podnosioca zahteva ukoliko on ne uspe da podrži materijalnim dokazima njegove tvrdnje u vezi sa povredama ustavnih prava.
46. Stoga, iz gore navedenih razloga, Sud utvrđuje da ova tvrdnja podnosioca zahteva pripada kategoriji (iii) navoda koji su "*nepotkrepljeni ili neobrazloženi*", i, samim tim, isti se proglašavaju očigledno neosnovanim po ustavnim osnovama.
47. Na kraju, Sud podseća da podnosilac zahteva samo citira član 32 Ustava, ali isti ne objašnjava specifično kako je došlo do povrede ovih članova Ustava. S tim u vezi, Sud podseća da je on dosledno isticao da samo pozivanje na članove Ustava i EKLJP i njihovo pominjanje nije dovoljno da se izgradi argumentovana tvrdnja o ustavnoj povredi. Kada se tvrde takve povrede Ustava, podnosioci zahteva treba da osiguraju obrazložene navode i ubedljive argumente (vidi, u ovom kontekstu, slučajeve KI175/20, sa podnosiocem zahteva: *Kosovska Agencija za privatizaciju*, Rešenje o neprihvatljivosti od 22. aprila 2021. godine, stav 81; KI166/20 citirano iznad, stav 52; KI04/21, sa podnositeljkom zahteva *Nexhmije Makolli*, Rešenje o neprihvatljivosti od 11. maja 2021. godine, stavovi 38- 39).
48. Sledstveno tome, i ova tvrdnja podnosioca zahteva se karakterizuje kao tvrdnja koja pripada kategoriji (iii) navoda koji su "*nepotkrepljeni ili neobrazloženi*", i, samim tim, isti su očigledno neosnovanim po ustavnim osnovama.
49. Sledstveno tome, i na kraju, Sud utvrđuje da je zahtev očigledno neosnovan po ustavnim osnovama i proglašava se neprihvatljivim, u skladu sa stavom 7 člana 113 Ustava, članom 47 Zakona i u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članom 20 i 47 Zakona i u skladu sa pravilima 39 (2) i 59 (2) Poslovnika o radu, dana 21. oktobra 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo Rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo Rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani